

Oplegvel Collegebesluit

Portefeuille J. van der Hoek
Auteur Mevr. MAI Korthouwer
Telefoon 0235113610 E-mail: mkorthouwer@haarlem.nl
STZ/ Reg.nr. 2013/4355
Bijlagen: I
B & W-vergadering van 11 juni 2013

Onderwerp

Uitvoeringsnota huiselijk geweld en kindermishandeling 2013

DOEL: Besluiten

Het college is bevoegd te besluiten over de uitvoering van bestaand beleid en de besteding van de decentralisatie-uitkering vrouwenopvang binnen de door de raad vastgestelde kaders. Het betreft een regionale aanpak die wordt gefinancierd uit een regionale decentralisatie uitkering, waarvoor Haarlem als centrumgemeente budgethouder is.

De nota is zowel inhoudelijk als qua middeleninzet geaccordeerd in het regionaal portefeuillehoudersoverleg.

B&W

1. Het college en de burgemeester, waar het zijn bevoegdheden betreft (onder meer huisverboden), besluiten beleid en visie zoals verwoord in de implementatienota beleid huiselijk geweld in de Veiligheidsregio Kennemerland (reg.nr. 2009/98109) te continueren en akkoord te gaan met de uitvoering van de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling in 2013.
2. De kosten van het besluit bedragen €2.905.018,-. Deze wordt volledig gedekt uit programma 3, inclusief een correctie bij de 2^e Bestuursrapportage 2013.
3. De betrokkenen ontvangen daags na besluitvorming informatie over dit besluit.
4. Het besluit van het college wordt ter informatie gestuurd aan de commissie Samenleving.

Collegebesluit

Onderwerp: Uitvoeringsnota huiselijk geweld en kindermishandeling 2013
Reg. Nummer: STZ/WWGZ/2013/4355

1. Inleiding

8 juni 2009 is het implementatieplan beleid huiselijk geweld in de Veiligheidsregio Kennemerland door de raad vastgesteld. Deze visie – dat geweld achter de voordeur niet acceptabel is en de inzet er op gericht is om dit te voorkómen en als het zich toch voordoet, direct in te grijpen en het geweld te stoppen – loopt tot en met 2012 maar de uitgangspunten volstaan nog steeds. Het voorstel is om dit beleid te continueren en akkoord te gaan met uitvoering van activiteiten hierbinnen in 2013.

2. Besluitpunten college

1. Het college en de burgemeester, waar het zijn bevoegdheden betreft (onder meer huisverboden), besluiten beleid en visie zoals verwoord in de implementatienota beleid huiselijk geweld in de Veiligheidsregio Kennemerland (reg.nr. 2009/98109) te continueren en akkoord te gaan met de uitvoering van de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling in 2013.
2. De kosten van het besluit bedragen €2.905.018,-. Deze wordt volledig gedekt uit programma 3, inclusief een correctie bij de 2^e Bestuursrapportage 2013.
3. De betrokkenen ontvangen daags na besluitvorming informatie over dit besluit.
4. Het besluit van het college wordt ter informatie gestuurd aan de commissie Samenleving.

3. Beoogd resultaat

Het beoogd resultaat is om de bestaande aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling te continueren. Deze aanpak is gericht op het zo veel mogelijk voorkomen van geweld in afhankelijkheidsrelaties. En, als dit geweld zich toch voordoet, om direct in te grijpen en het geweld te (laten) stoppen.

4. Argumenten

Continuering van bestaand beleid

In de beleidsbrief van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport “Aanpak van geweld in afhankelijkheidsrelaties” is aangekondigd dat er een nieuw verdeelmodel voor de decentralisatie uitkering vrouwenopvang zal worden ontworpen. Dit verdeelmodel wordt in 2013 ontwikkeld, waarna het uiterlijk in 2015 zal worden ingevoerd. In deze beleidsbrief heeft het rijk ook aangekondigd te komen tot de eis dat elke centrumgemeente een regiovisie “geweld in afhankelijkheidsrelaties” moet opstellen. Medio 2013 wordt bekend aan welke eisen zal moeten worden voldaan. De regiogemeenten onderschrijven nog steeds de uitgangspunten van de implementatienota beleid huiselijk geweld in de Veiligheidsregio Kennemerland uit 2009 omdat deze visie nog steeds actueel is.

Nieuwe ontwikkelingen meenemen in nieuw beleid vanaf 2015

Daarnaast is voor de nieuwe visie nog een aantal andere ontwikkelingen relevant te weten: de stelselwijziging Jeugdzorg en de transitie van de functie begeleiding vanuit de AWBZ naar de WMO. Omdat de bovengenoemde ontwikkelingen te veel onzekerheden met zich meebrengen en omdat de huidige visie nog steeds overeind staat, is binnen het regionaal portefeuillehoudersoverleg besloten om het bestaande beleid te continueren en de ontwikkelingen mee te nemen in nieuw beleid vanaf 2015.

Ambities uit implementatieplan bereikt

De in het implementatieplan gestelde ambities zijn in de periode 2009 t/m 2012 grotendeels bereikt. De ketensamenwerking heeft een stevige impuls gekregen, het Steunpunt Huiselijk Geweld is als spin in het web van de aanpak van huiselijk geweld versterkt, de Wet tijdelijk huisverbod is regionaal geïmplementeerd en blijkt een succesvol instrument in de aanpak van geweld in gezinnen en er is flink geïnvesteerd in preventie en in het eerder signaleren van geweld achter de voordeur (kindermishandeling, ouderenmishandeling, partnergeweld etc). In november 2011 werd in Haarlem het Multidisciplinair Centrum aanpak Kindermishandeling (MDCK) geopend. Haarlem is samen met Leeuwarden een proeftuin voor een multidisciplinaire – onder andere politie, openbaar ministerie, medici en hulpverlening – aanpak van complexe kindermishandelingszaken.

Voorstel voor uitvoering past in het ingezet beleid

In 2013 blijven we inzetten op preventie, signalering en het aanpakken van geweld in afhankelijkheidsrelaties. Extra aandacht gaat naar de aanpak van ouderenmishandeling, de invoering van de Wet Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling, het anticiperen op nieuwe Jeugdwet, de inzet van het tijdelijk huisverbod en heroriëntatie op vrouwenopvang. De besteding van de middelen past binnen de visie “implementatienota beleid huiselijk geweld in de Veiligheidsregio Kennemerland”.

Met deze inzet wordt ingezet op een toekomstbestendige aanpak

Diverse wetswijzigingen (o.a. invoering Wet Meldcode, nieuwe Jeugdwet, het opstellen van een regiovisie) en ontwikkelingen (toename meldingen huiselijk geweld en preventie ouderenmishandeling) vereisen een investering in het meer toekomstbestendig maken van de aanpak van geweldsvormen achter de voordeur en opvang van slachtoffers.

Haarlem is centrumgemeente

Voor de aanpak van huiselijk geweld en het tegengaan van kindermishandeling binnen de regio Midden en Zuid Kennemerland en Haarlemmermeer is de gemeente Haarlem centrumgemeente en budgethouder.

Financiën

De decentralisatie-uitkering ad €2.615.462,- betreft rijksmiddelen bestemd voor regionale voorzieningen op gebied van vrouwenopvang en de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling. Het Rijk maakt jaarlijks bij de mei-circulaire de hoogte van het jaarlijkse budget bekend.

Het totaal te besteden budget valt binnen de hiervoor gereserveerde middelen.

De kosten worden als volgt gedekt:

€2.615.462,- product Vrouwenopvang en Huiselijk geweld (2381-4756-1100)

€170.000,- correctie 2^e bestuursrapportage
€119.561,- product WMO-voorzieningen, begeleiding Blijfgroep (2346-4756-1400)
€56.000,- product Vrouwenopvang en Huiselijk geweld (2381-4756-1100)

Het college heeft zich uitgesproken voor een uitname uit decentrale uitkeringen ten behoeve van de dekking van de ambtelijke kosten samenhangende met onze taken als centrumgemeente. Omdat de bestuurlijke communicatie in regionaal verband, het portefeuillehoudersoverleg, nog niet heeft plaatsgevonden, wordt deze uitname in 2013 bij de 2^e bestuursrapportage gecorrigeerd. Voor het jaar 2014 zal hierover het bestuurlijk overleg met de regio worden gevoerd.

Omdat er sprake is van een decentralisatie-uitkering waarvoor Haarlem als centrumgemeente budgethouder is voor de regio Midden en Zuid Kennemerland en Haarlemmermeer, valt dit budget buiten de gemeentelijke discussie over bezuinigingen of ombuigingen. Het betreft kortom een regionaal budget.

Aan Kontext wordt voor uitvoering van het Steunpunt Huiselijk Geweld voor 2013 een subsidie verleend van €1.170.535,=. Uitvoering betreft hier het geven van informatie en advies, aannemen van meldingen, doorgeleiding en begeleiding van trajecten en casemanagement Wet tijdelijk huisverbod. Blijf groep ontvangt in 2013 €1.533.156,= voor het realiseren van 26 plaatsen vrouwenopvang, 1 noodbed en 10 trajecten Aware. Daarnaast wordt ingezet op preventie, vroegsignalering, de inzet van de Wet tijdelijk huisverbod en verwerking van ontwikkelingen zoals de decentralisatie jeugd in nieuw beleid. In totaal betreft dit €251.027,=.

5. Kanttekeningen

Door de invoering van de Wet Meldcode verwachten wij een flinke toename voornamelijk aan meldingen bij het Steunpunt Huiselijk Geweld. Voor het jaar 2013 heeft het SHG een inschatting gemaakt van de toename in vraag. Het SHG schat in dat de uitbreiding die in 2012 is gerealiseerd nog steeds niet toereikend is om alle meldingen te kunnen oppakken.

Voor het jaar 2013 heeft het SHG €1.747.250,- subsidie aangevraagd en er wordt €1.170.535,= verleend. Het huidige ambitieniveau om direct in te grijpen (zoals beschreven in de huidige visie) blijkt i.v.m. deze ontwikkelingen zeer ambitieus en voor de toekomst wellicht niet meer realiseerbaar. Het is vanwege een tekort aan financiële ruimte en andere structurele lopende verplichtingen geen optie om de totale aanvraag van het SHG te honoreren. Daarom gaat gewerkt worden met een prioritering. Dit betekent dat medewerkers van het SHG in geval van een grote toestroom aan meldingen zullen gaan werken met een inschatting van de ernst van de situatie en op basis van criteria besluiten om zaken met voorrang op te pakken of niet of later.

6. Uitvoering

Voor de subsidieverlening aan Kontext (Steunpunt Huiselijk Geweld) en Blijf Groep is de Algemene Subsidieverordening op de subsidieverlening van toepassing.

7. Bijlagen

I: Regionale visie en uitvoeringsnota huiselijk geweld en kindermishandeling 2013

Het college van burgemeester en wethouders,

de secretaris

de burgemeester

Bijlage I: Uitvoeringsnota huiselijk geweld en kindermishandeling 2013

Inleiding

8 juni 2009 is het implementatieplan beleid huiselijk geweld in de Veiligheidsregio Kennemerland door de raad vastgesteld. Deze visie loopt tot en met 2012. Het was de intentie om het beleid te actualiseren maar inmiddels is een aantal ontwikkelingen relevant voor de nieuwe visie op huiselijk geweld en kindermishandeling.

In de beleidsbrief van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport "Aanpak van geweld in afhankelijkheidsrelaties" is aangekondigd dat er een nieuw verdeelmodel voor de decentralisatie uitkering vrouwenopvang zal worden ontworpen. Dit verdeelmodel wordt in 2012 ontwikkeld, waarna het uiterlijk in 2015 zal worden ingevoerd. In deze beleidsbrief heeft het rijk ook aangekondigd te komen tot de eis dat elke centrumgemeente dient te komen tot het opstellen van een regiovisie "geweld in huiselijke kring". Medio 2013 zal bekend worden aan welke eisen zal moeten worden voldaan.

Daarnaast is voor de nieuwe visie nog een aantal andere ontwikkelingen relevant te weten: de stelselwijziging Jeugdzorg en de transitie van de functie begeleiding vanuit de AWBZ naar de WMO.

Omdat de bovengenoemde ontwikkelingen te veel onzekerheden met zich meebrengen en omdat de huidige visie nog steeds overeind staat, is binnen het portefeuillehoudersoverleg besloten om de huidige visie tot uiterlijk 2015 te herbevestigen.

In deze nota gaan wij in op zowel de huidige visie als de uitvoering voor het jaar 2013. Om het geheugen op te frissen herhalen wij de huidige visie zoals omschreven in de implementatienota huiselijk geweld. Ook zullen wij de stand van zaken weergeven van de vorderingen die zijn gemaakt op de in deze visie beschreven ambities. Daarnaast zullen wij ingaan op relevante ontwikkelingen en evaluaties. Dit vertellen wij vervolgens in de uitvoering voor het jaar 2013.

Visie meerjarig beleid¹

Huiselijk geweld is de meest voorkomende vorm van geweld. Ook al speelt dit geweld zich af in de privésfeer ('achter de voordeur'), de overheid neemt verantwoordelijkheid voor de preventie en de aanpak van het probleem. Dat is sinds enige jaren niet alleen de opvatting van de landelijke overheid. Het is ook het uitgangspunt in Haarlem en de veiligheidsregio Kennemerland.

Voor preventie en hulpverlening geldt dat iedereen moet worden bereikt en bediend. Wij kiezen voor een integraal beleid huiselijk geweld, waarin aandacht is voor de verschillen tussen groepen en waarbinnen ruimte is voor specifiek aanbod indien nodig. Bij huiselijk geweld gaat het om geweld in veelal duurzame relaties, waarbij plegers en slachtoffers zich vaak – ondanks het geweld – nauw met elkaar verbonden voelen. Dat betekent dat het probleem als geheel (gezin, partnerrelatie, familie in het geval van eergerelateerd geweld) aangepakt moet worden. Er is een systeembenadering nodig om het probleem structureel op te lossen. Daarbij willen wij ons niet alleen richten op de hulpvraag, maar juist ook sterk inzetten op preventie, onder andere door het aanbieden van voorlichtingsprogramma's.

Visie

Geweld achter de voordeur is niet acceptabel. De inzet van de Veiligheidsregio Kennemerland (in het vervolg in deze tekst spreken wij over regio) is daarom om huiselijk geweld te voorkómen en, als het zich toch voordoet, direct in te grijpen en het te stoppen.

Missie

De regio Kennemerland gaat huiselijk geweld effectief bestrijden middels een integrale, regionale systeemgerichte aanpak. We nemen als (regio)gemeenten de verantwoordelijkheid voor het scheppen van de nodige randvoorwaarden die een adequate preventie en aanpak van huiselijk geweld mogelijk maken. Omdat het realiseren van de missie alleen mogelijk is met de inbreng van een groot aantal partners - professionals, vrijwilligers en burgers - investeren we ook intensief in draagvlak en samenwerking.

Continueren huidige visie

De regiogemeenten onderschrijven nog steeds de uitgangspunten van de Implementatienota beleid huiselijk geweld in de Veiligheidsregio Kennemerland uit 2009. De portefeuillehouders van de regio besluiten deze visie weer vast te stellen voor de periode van 2013 tot en met 2014. Redenen zijn:

1. De huidige visie is nog steeds actueel
2. Veel ontwikkelingen brengen nog te veel onduidelijkheden met zich mee over vereiste beleidskaders en bijbehorende budgettaire gevolgen.

Mochten ontwikkelingen in bijvoorbeeld de centrumgemeentefunctie of de decentralisatie jeugdzorg leiden tot andere uitgangspunten dan wordt de bovengenoemde visie vernieuwd.

¹ De implementatienota huiselijk geweld beschrijft de regierol van de centrumgemeente, de missie, visie en de doelstellingen van het beleid en hoe de regiogemeenten de aanpak gaan verbeteren.

Stand van zaken ambities meerjarig beleid

In de implementatienota beleid huiselijk geweld in de Veiligheidsregio Kennemerland uit 2009 zijn 17 ambities beschreven. Een groot aantal ambities is gerealiseerd (zie voor de toelichting bijlage stand van zaken ambities meerjarig beleid), een aantal is nog in uitvoering. Specifiek willen wij nog ingaan op een drietal ambities.

Het gaat hierbij om:

1. Uitbreiding van het aantal (preventieve) huisverboden
2. Oplossing van het knelpunt van de bezettingsgraad vrouwenopvang (uitbreiding aantal plekken en huisvestingsproblematiek)
3. Uitvoeren van een klanttevredenheidsonderzoek

1) Uitbreiding van het aantal huisverboden.

De regio maar ook de landelijke overheid is positief over het instrument huisverbod. Het huisverbod biedt een time-out in een geval van huiselijk geweld, heel snel na het plaatsvinden van de crisis/escalatie. Mensen zijn dan vaak nog onder de indruk van het gebeurde en zijn sneller bereid hulpverlening te accepteren. Het instrument vergt wel een flinke tijdsinvestering van alle betrokkenen.

In het regionale beleid is de ambitie uitgesproken om het aantal (preventief) opgelegde huisverboden uit te breiden. Het aantal opgelegde huisverboden (zowel preventief als samenloop) liep na de invoering in 2009 tot en met de eerste helft 2011 achter bij de verwachting. Het instrument huisverbod wordt ingezet door de politie. De politie heeft haar werkwijze geoptimaliseerd waardoor het aantal huisverboden is gestegen.

Staatssecretaris Teeven heeft alle burgemeesters op 20 juli 2011 een brief gestuurd over de Wet tijdelijk huisverbod. Hij bepleitte in deze brief o.a. om het huisverbod meer preventief op te leggen ook in geval van kindermishandeling.

Conform de vijfde benoemde ambitie in het implementatieplan sluit de regio aan bij deze wens om het huisverbod meer preventief in te zetten. In april 2012 heeft de gemeente Haarlem daarom in overleg met de regiogemeenten, politie en Steunpunt Huiselijk geweld een voorstel aan de burgemeesters voorgelegd over de uitbreiding van de inzet van het huisverbod (preventief en in geval van kindermishandeling). De burgemeesters zijn akkoord gegaan om te komen tot meer proactieve huisverboden inclusief als er sprake is van kindermishandeling.

De bovengenoemde wijzigingen in werkwijzen hebben tot gevolg dat het aantal huisverboden aanzienlijk is gestegen. Van 1 januari 2012 tot eind oktober 2012 zijn inmiddels 68 huisverboden opgelegd. Gevolg is dat het gereserveerd bedrag hiervoor in het jaar 2012 zal worden overschreden. Op basis van de huidige cijfers kunnen wij de voorlopige conclusie trekken dat wij de ambitie hebben gerealiseerd. Naar verwachting zal, gezien de bovengenoemde maatregelen, deze stijgende lijn zich voortzetten en zal dit betekenen dat meer huisverboden zullen worden opgelegd. In 2013 blijft het inzetten van het tijdelijk huisverbod een prioriteit. Daarom zullen wij in 2013 het budget voor de uitvoering van het huisverbod verhogen ten opzichte van 2012.

2) Oplossing van het knelpunt van de bezettingsgraad vrouwenopvang

De hoge bezettingsgraad in de vrouwenopvang is al enige tijd onderwerp van gesprek. De vraag is vele malen groter dan het aanbod. In het beleid is aangegeven dit knelpunt op te lossen door het aantal plekken uit te breiden. In de loop van 2011 is het aanbod met 1 plek uitgebreid.

Daarnaast is ingezet op een aantal (korte) termijnoplossingen:

- overleg met gemeente en woningbouwcorporaties om aantal contingenten te vergroten (vergroten uitstroom/doorstroom). In 2012 is er meer ruimte beschikbaar voor het gebruik van contingentenwoningen voor de vrouwenopvang. In het voorjaar 2013 evalueren wij deze contingentenregeling.
- uitbreiding aantal aansluitingen AWARE ("noodknop") waardoor mensen thuis kunnen blijven wonen (minder instroom);
- extra aandacht voor risicotaxatie: alleen residentieel opnemen als er echt gevaar is dat niet ambuland opgelost kan worden (minder instroom).
- diverse factoren spelen een rol binnen de discussie over de bezettingsgraad binnen de vrouwenopvang, zoals onder andere: de verouderde opvanglocatie in Ymond, de landelijke functie van de vrouwenopvang, het scheiden van wonen en zorg, de kanteling (stimuleren van eigen kracht) en het huisverbod. Deze ontwikkelingen hebben ervoor gezorgd dat er een discussie is ontstaan over de ambitie om het aantal plaatsen vrouwenopvang uit te breiden. Vraag is of een uitbreiding van intramurale opvang het juiste antwoord is voor de hoge bezettingsgraad binnen de vrouwenopvang. Het is goed een pas op de plaats te maken en eerst te onderzoeken en uit te werken welke invloed deze ontwikkelingen hebben op de gemeentelijke visie op opvang en ook de visie van Blijf Groep. In 2011 en 2012 heeft de gemeente daarom aan Blijf Groep gevraagd een plan van aanpak op te stellen waarin hun visie op opvang, randvoorwaarden en gewenste situatie verwerkt is. Blijf heeft in 2012 een globale visie gepresenteerd. Aan Blijf is gevraagd dit te concretiseren.

3) Uitvoering van een klanttevredenheidsonderzoek en evaluatie effectiviteit van de Keten

In 2011 en 2012 heeft Bureau Beke namens de gemeenten een onderzoek verricht naar de effectiviteit van de aanpak van huiselijk geweld in Kennemerland gecombineerd met een onderzoek naar klanttevredenheid van cliënten van het Steunpunt Huiselijk Geweld. In september is de eindrapportage ter informatie aan de commissie Samenleving van de gemeente Haarlem verzonden.

Bureau Beke is in haar onderzoek ingegaan op processen en aantallen.

Uit het procesonderzoek komt een overwegend positief beeld naar voren over de samenwerking. Aanbevelingen zijn gedaan zoals het optimaliseren van de werkwijze van de verschillende casuoverleggen door bijvoorbeeld standaardisatie van casusbespreking en het bekijken van essentiële partners in de overleggen.

Het cijfermatig onderzoek laat zien dat het aantal doorverwijzingen huiselijk geweld door de politie aan het Steunpunt Huiselijk Geweld flink gestegen is. Gesignaleerd is dat met de huidige capaciteit het SHG het aantal doorverwijzingen nog moeilijk aan kan.

Ook is in het onderzoek gekeken hoeveel van de plegers van huiselijk geweld in 2010 zoals geregistreerd door de politie Kennemerland in 2011 opnieuw in de systemen van de politie terecht komen onder dezelfde noemer. Deze analyse kan dienen als nulmeting en hieruit blijkt een recidive van ongeveer een derde.

Uit het klanttevredenheidsonderzoek komt ook een positief beeld naar voren: tevredenheid overheerst, zowel over politie als Steunpunt Huiselijk Geweld.

De stuurgroep zorgketen huiselijk geweld en kindermishandeling heeft aanbevelingen ter verbetering overgenomen. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om afspraken met ketenpartners over monitoring en het volgen van cliënten door de keten heen maar ook om het Steunpunt Huiselijk Geweld als voorzitter van de casuoverleggen de opdracht te geven de keten te optimaliseren.

Multidisciplinair kindercentrum (MDCK)

Nadat de opdracht aan Bureau Beke was gegeven, startte in november 2011 in de regio Zuid-Kennemerland een proeftuin specifiek op gebied van kindermishandeling.

In dit multidisciplinair centrum werken deskundigen van instellingen die te maken hebben met kindermishandeling (medisch, psychologisch, strafrechtelijk, maatschappelijk) met elkaar samen. De vraag "why don't big people talk to one another"? van een mishandeld kind dat steeds opnieuw gevraagd werd naar het misbruik en de mishandeling was in de VS het startpunt voor de Child Advocacy Centers. Deze CACs vormen de inspiratie voor de MDCK's in Nederland. Er zijn momenteel twee MDCK's in Nederland: Friesland en Zuid Kennemerland, die beide door de VU in het kader van de Academische Werkplaats aanpak Kindermishandeling (AWK) onderzocht worden op effectiviteit. In Zuid-Kennemerland is gekozen het MDCK als groeimodel te ontwikkelen.

De ambitie van het MDCK is om een aanpak van kindermishandeling te realiseren:

- Die kind- en gezinsvriendelijk is en waarin het kind en zijn/haar gezin centraal staat i.p.v. de werkwijze van instanties.
- Waarbij de snelheid van handelen en de veiligheid van kinderen voorop staan omdat iedere dag dat een kind mishandeld, misbruikt of verwaarloosd wordt, er één te veel is.

Momenteel is het MDCK een casuïstiekoverleg. Met de partners wordt nagedacht over de toekomstige richting en borging. De samenwerkende partners hebben de wens om een verdere stap te zetten in de ontwikkeling van het MDCK. Het einddoel is een MDCK waarin medewerkers uit de jeugdzorg en de jeugd-GGZ, ziekenhuizen, politie en justitie met veel inzet en deskundigheid op het gebied van kindermishandeling in 1 gebouw met elkaar samenwerken.

De ambities van het MDCK sluiten aan bij de doelstellingen van het brede beleid huiselijk geweld. De komende periode zal gestuurd worden op het aantonen van de effectiviteit van de aanpak.

Ontwikkelingen

Algemeen

De aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling is de laatste jaren erg in ontwikkeling en onder de aandacht van een groot publiek gebracht. Het beleid van de rijksoverheid en de regio begint zijn vruchten af te werpen. De ketenpartners raken beter op elkaar ingespeeld, de aansluiting wordt makkelijker gevonden en de effecten van het ingezette beleid zijn merkbaar voor zowel professionals als voor de burgers die betrokken zijn bij huiselijk geweld. Dit blijkt onder andere door de flinke toename van meldingen binnen het Steunpunt Huiselijk Geweld en het vaker opleggen van het tijdelijk Huisverbod.

- *Wet Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling*

Per 1 juli 2013 treedt de Wet meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling in werking. De wet stelt het gebruik van een meldcode verplicht voor professionals bij (mogelijke) signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling. In het wetsvoorstel staat dat een meldcode verplicht is voor organisaties en zelfstandige beroepsbeoefenaren in de volgende sectoren: (jeugd)gezondheidszorg, onderwijs, kinderopvang, maatschappelijke ondersteuning, jeugdzorg, justitie en politie.

De meldcode bestaat uit een stappenplan, waarin staat wat een professional moet doen bij vermoedens van huiselijk geweld of kindermishandeling.

Een consequentie van de wet is dat het Steunpunt Huiselijk Geweld (SHG) een advies- en meldpunt wordt voor alle vormen van huiselijk geweld. Dit houdt in dat het SHG een wettelijke basis krijgt om meldingen van huiselijk geweld aan te nemen, te registreren, te onderzoeken, te beoordelen of hulp noodzakelijk is en zo nodig de toeleiding naar deze hulp te organiseren. Bovendien is in de wet maatschappelijk ondersteuning een meldrecht opgenomen voor beroepskrachten in alle sectoren als zij een vermoeden van huiselijk geweld willen melden bij het SHG.

Daar waar het gaat om meldingen van kindermishandeling, waaronder ook wordt verstaan kinderen als getuige van huiselijk geweld, is Bureau Jeugdzorg (BJZ), met als onderdeel daarvan het Advies- en meldpunt kindermishandeling (AMK) al een wettelijk meldpunt. Dit is eerder geregeld in de Wet op de jeugdzorg. Daarmee is in feite het al bestaande wettelijk meldrecht voor (vermoedens van) kindermishandeling uitgebreid naar een meldrecht voor (vermoedens van) alle vormen van relationeel geweld, of het nu om kindermishandeling gaat, of om geweld waarbij uitsluitend meerderjarigen betrokken zijn.

Ook zal de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling de komende tijd onder invloed van de invoering van deze wet verder worden geïntegreerd. De Wet meldcode vraagt het Steunpunt om, in geval er kinderen betrokken zijn bij een melding, deze af te stemmen met BJZ/AMK. De overheid streeft in het kader van het jeugdstelsel naar om beide functies op termijn samen te voegen tot één toegang en één landelijk telefoonnummer. Inmiddels is gestart met een werkgroep voor een nadere uitwerking van de toekomstige samenvoeging van het AMK en het SHG.

Door de invoering van de Wet Meldcode verwachten wij een flinke toename voornamelijk aan meldingen bij het Steunpunt Huiselijk Geweld. Onderzoek heeft namelijk uitgewezen dat hulp- en zorgverleners en leraren die met een meldcode werken 3 keer zo vaak ingrijpen als collega's die zo'n code niet voorhanden hebben. Binnen het SHG is nu al een toename merkbaar. Een deel hiervan valt te verklaren door het feit dat al intensief is geïnvesteerd in trainingen die anticiperen op de Wet Meldcode, door de toename van doorverwijzingen door de politie en vermoedelijk door de bewustwordingscampagne. De oorspronkelijke offerte van het SHG (looptijd 1 juli 2011 tot 1 januari 2015) was gebaseerd op 500 meldingen.

Inmiddels is het aantal politiemeldingen vanaf eind 2011 gestegen van 1500 naar 2500 in 2012. 8 september 2012 heeft de regio hierop geanticipeerd door het besluit te nemen om capaciteit binnen het SHG uit te breiden (zie nota "Verhoging Decentralisatie-uitkering vrouwenopvang m.i.v. 2012" reg.nr 335759).

Voor het jaar 2013 heeft het SHG een inschatting gemaakt van de toename in vraag. Het SHG schat in dat de uitbreiding die in 2012 is gerealiseerd nog steeds niet toereikend is om alle meldingen te kunnen oppakken. Voor het jaar 2013 heeft het SHG € 1.747.250,- subsidie aangevraagd. Het huidige ambitieniveau om direct in te grijpen (zoals beschreven in de huidige vise) blijkt i.v.m. deze ontwikkelingen zeer ambitieus en voor de toekomst wellicht niet meer realiseerbaar. Het is vanwege een tekort aan financiële ruimte en andere structurele lopende verplichtingen geen optie om de totale aanvraag van het SHG te honoreren. Daarom gaat gewerkt worden met een prioritering. In 2013 zal door middel van regelmatig terugkerende gesprekken met het SHG gemonitord worden wat de impact is. Concreet betekent dit dat het SHG bepaalde meldingen met voorrang oppakt en bepaalde meldingen niet behandelt of later. Er wordt een onderverdeling gemaakt in codes: rood, oranje en geel:

- Bij code rood is er sprake van een direct veiligheidsrisico en dient direct ingegrepen te worden. Kenmerken zijn: grote kans op recidive, grote kans op escalatie, ernstig huiselijk geweld, veiligheid van kinderen in het geding.
- Bij code oranje is er sprake van hoge prioriteit. Kenmerken zijn: grote kans op recidive, vooralsnog kleine kans op escalatie, ernstig huiselijk geweld, veiligheid van kinderen niet acuut in het geding.
- Bij code geel is er sprake van lage prioriteit. Kenmerken zijn: kleine kans recidive, kleine kans op escalatie, nog geen sprake van ernstig huiselijk geweld, geen kinderen of veiligheid van kinderen in het geding.

Voor betrokken organisaties brengt de Wet Meldcode met zich mee dat zij de verantwoordelijkheid hebben voor het bieden van terugkerende opleidingen en trainingen voor beroepskrachten en het zorgen voor de beschikbaarheid van deskundigen (aandachtsfunctionaris huiselijk geweld en kindermishandeling) die bij signalen kunnen worden geraadpleegd. De afgelopen jaren is door de regio al intensief geïnvesteerd in trainingen voor het signaleren van huiselijk geweld en trainingen voor aandachtsfunctionarissen (deze inzet was incidenteel). Veel organisaties zijn getraind op het signaleren van huiselijk geweld en hebben inmiddels ook aandachtsfunctionarissen benoemd en zijn klaar om volgens de Wet Meldcode te gaan werken. Gelet het beperkte budget leggen wij geen prioriteit bij het faciliteren in trainingen. Het is nu aan de betrokken organisaties om dit in hun eigen reguliere opleidingsplan op te nemen.

- *Transitie Jeugdzorg*

Naar verwachting zal de Jeugdzorg per 2015 naar de gemeente gedecentraliseerd worden. De verantwoordelijkheid voor en financiering van alle jeugdzorg wordt overgedragen van provincie naar gemeenten.

Deze decentralisatie heeft veel raakvlakken (o.a. samenvoeging van het SHG en AMK) met de aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling. Binnen de uitvoering streven wij naar een geïntegreerde aanpak.

In 2012 is het SHG gestart met twee pilots gericht op een meer geïntegreerde aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling. Er wordt samengewerkt met de beide bureaus Jeugdzorg (BJZNH en BJAA) en het Kinder- Jeugd en Traumacentrum. Deze pilots zijn interessant in het kader van aankomende Transitie jeugdzorg en het toe werken naar één front-office voor HG en KM. Wij ondersteunen dit in 2013 vooralsnog eenmalig met een financiële bijdrage.

Uitvoering 2013

Regionaal blijven wij ons inzetten op preventie, signalering en de aanpak bij huiselijk geweld en kindermishandeling. Extra aandacht zal in 2013 uitgaan naar:

- *Aanpak ouderenmishandeling*

Binnen de aanpak van huiselijk geweld is er specifiek aandacht voor ouderenmishandeling. We richten ons op het bespreekbaar maken van ouderenmishandeling, het verbeteren van (algemene) preventie, vroegtijdige opsporing en interventies. Er komt meer expertise en hulpverlening beschikbaar om geweld tegen ouderen tijdig te signaleren en aan te pakken

- *Invoering Wet Meldcode*

Bij invoering (naar verwachting per 01-07-2013) van de Wet Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling wordt deze geïmplementeerd.

- *Anticiperen op nieuwe Jeugdwet:*

Wij blijven investeren in de hulpverlening aan kinderen en voor ondersteuning in de opvoeding na geweld, omdat kinderen het grootste risico lopen op volwassen leeftijd zelf pleger of slachtoffer te worden.

- *Tijdelijk huisverbod*

Het tijdelijk huisverbod wordt zoveel mogelijk ingezet (ook in geval van kindermishandeling) zodat meteen hulp kan worden ingezet.

- *Vrouwenopvang*

Naar aanleiding van het door Blijf Groep op te stellen plan van aanpak voor toekomst vrouwenopvang zal onderzocht worden wat de gevolgen hiervan zijn voor de gemeentelijke visie op de opvang.

Voor het jaar 2013 betekent dit de volgende besteding van middelen:

Aanpak (basis)	Korte omschrijving	bedrag
Basisfuncties Steunpunt huiselijk geweld en crisisinterventie en casemanagement in het kader van de wet Tijdelijk huisverbod	Frontoffice, (digitale)informatie en adviesvragen, consultatie, meldingen HG aannemen en opvolgen, casemanagement, uitvoering crisisinterventie en casusregie bij een tijdelijk huisverbod	€ 613.607,-
Hulpverlening in het kader van het huisverbod	Terugvalpreventieprogramma vanuit reclassering aan de uithuisgeplaatste na oplegging huisverbod	€ 40.000,-
26 units vrouwenopvang (Blijf)	Blijfgroep:het bieden van vervolgoopvang inclusief ondersteunende begeleiding.	€ 1.371.656,- ²

² De subsidie aan Blijf zal t.o.v. 2012 met €33.439,- verlaagd worden i.v.m. budgetbeperking (en hiermee prioritering) vanuit middelen pakketmaatregel.

1 noodbed (Blijf)	Blijfgroep: binnen het Oranjehuis is een noodbed beschikbaar in geval van acute crisis.	€ 61.500,-
40 trajecten Aware (Blijf)	Mobiel beveiligingssysteem met begeleiding	€ 100.000,-
Aanpak (aanvullend in 2013³)		
Versterking aanpak ouderenmishandeling (SHG)	Consultatienetwerken, voorlichting en preventie, consultatie en advies, trajecten crisisinterventie en casemanagement. Zie besluit 18 september 2012.	€ 156.928,-
Producten ten gevolge van toename meldingen en toekomstbestendig maken van de aanpak van hulp en op opvang van slachtoffers van geweld in huiselijke kring (SHG)	Capaciteitsuitbreiding SHG i.v.m. Wet Meldcode en toename meldingen. Procesregie: Verdere ontwikkeling van toekomstbestendige samenwerkingsafspraken binnen het SHG. Dit is een landelijk vereiste. Zie besluit 18 september 2012.	€ 350.000,-
Trajecten Tijdelijk Huisverbod (SHG)	Crisisinterventie en casemanagement bij tijdelijke huisverboden	€ 50.000 ⁴ ,-
Regiovisie Huiselijk Geweld	Voor de brede aanpak huiselijk geweld stelt het ministerie de eis dat elke centrumgemeente een regiovisie opstelt. Budget is bestemd voor de uitvoeringskosten van deze regiovisie.	€ 25.000 ⁵ ,-
Herhaling bewustwordingscampagne	Incidentele ondersteuning van de landelijke campagne "nu is het genoeg". Campagne via MUPI's in Haarlem.	Omdat incidenteel budget niet meer voorhanden is wordt dit beperkt tot kosteloze variant.
Deskundigheidsbevordering	Incidentele trainingen voor het signaleren van huiselijk geweld en trainingen voor aandachtfunctionarissen.	Omdat incidenteel budget niet meer voorhanden is, wordt dit niet gecontinueerd. Betreffende organisaties dienen dit in hun reguliere opleidingsbudget op te nemen.

³ Dit betreft extra inzet t.o.v. 01-01-2012 of incidentele initiatieven.

⁴ Aanvullend t.o.v. 2012 i.v.m. toename huisverboden.

⁵ In september 2012 heeft B&W het besluit genomen dit te financieren uit aanvullende middelen voor vrouwenopvang. In 2012 is dit budget, i.v.m. overschrijding begroot budget, ingezet voor de uitvoering huisverboden. Daarom zal dit ten laste gaan van het budget voor het jaar 2013.

Hulpverlening in het kader van het huisverbod	Terugvalpreventieprogramma vanuit reclassering aan de uithuisgeplaatste na oplegging huisverbod	€ 25.000,- ⁶
Aansluiting ontwikkelingen RAAK (regionale aanpak kindermishandeling)	Doorontwikkeling integrale aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling.	€ 49.327,-
Reservering uittreding Castricum	Besluit Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (17 december 2012) verrekening 2013 uittreding Castricum	€ 62.000,-
Totaal te besteden in 2013		€ 2.905.018,-

Financiële paragraaf

Stelselonderzoek vrouwenopvang

In 2010 en 2011 heeft de Commissie De Jong onderzoek gedaan naar het stelsel van vrouwenopvang en de verdeling van middelen. De uitkomst van dit onderzoek kan leiden tot een andere verdeling van middelen vrouwenopvang. Er is mogelijk sprake van dat de middelen vrouwenopvang niet meer per centrumgemeente maar per gemeente verstrekt gaan worden. De staatssecretaris van VWS heeft nog niet in detail naar de Kamer gereageerd op het advies van commissie De Jong. Pas als dit is gebeurd, komt er duidelijkheid over de hoogte van de Decentralisatie-Uitkering (hoger of lager) en over mogelijke prestatieafspraken op het terrein van vrouwenopvang en huiselijk geweld.

Uittreding Castricum

De gemeente Castricum gaat centrumgemeente Haarlem verruilen voor centrumgemeente Alkmaar. Wij hebben binnen de DU Vrouwenopvang opvang rekening gehouden met deze financiële ontvlechting. Hiervoor is met een eerder collegebesluit een bedrag van € 56.000 gereserveerd (zie " Verhoging decentralisatie-uitkering vrouwenopvang m.i.v. 2012 reg. nr 2012./335759).

17 december 2012 heeft het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport een besluit genomen over de verrekening voor 2013. Centrumgemeente Haarlem dient in 2013 € 62.000 aan de gemeente Alkmaar over te maken.

Voor het jaar 2014 betekent dit een structurele vermindering in de decentralisatieuitkering van naar verwachting circa € 124.000 en het gevolg is dat er keuzes gemaakt moet worden over de te besteden middelen voor de toekomst.

Structurele verhoging budget huiselijk geweld m.i.v. 2012

De structurele doeluitkering is in de loop van 2012 verhoogd met € 465.000. Deze structurele toevoeging is bestemd voor de brede aanpak van geweld in huiselijke kring (o.a. hulpverlening na een tijdelijk huisverbod, versterking SHG's en versterking regierol centrumgemeenten) en de aanpak van ouderenmishandeling. Voor de besteding van deze

⁶ Aanvullend t.o.v. 2012 i.v.m. toename huisverboden.

middelen heeft de regio een besluit genomen (zie "Verhoging decentralisatie-uitkering vrouwenopvang m.i.v. 2012", reg. nr 2012./335759)

Incidentele budgetten begroting 2012 besteed

Het restant van de specifieke uitkering Vrouwenopvang en de impuls ouderenmishandeling zijn in 2012 besteed. Het is besteed aan bewustwording, opleiding en incidentele initiatieven. In 2013 is voor deze incidentele activiteiten geen budget meer voorhanden. Activiteiten in het kader van de impuls ouderenmishandeling worden in 2013 gecontinueerd vanuit de structurele verhoging budget huiselijk geweld m.i.v. 2012.

Besluit pakketmaatregel 2013

In de nota "Samenleven in Haarlem: begeleiding van Haarlemmers met een beperking en kwetsbare Haarlemmers is het college van Haarlem voornemens om het budget t.b.v. Blijf met ingang van 01-01-2013 te verlagen van € 153.000 naar € 119.561,-. Dit betekent een verlaging van het te besteden budget van € 33.439,- voor Blijf voor het jaar 2013.

Voor 2013 is de dekking al volgt:

Het totaal te besteden budget valt binnen de hiervoor gereserveerde middelen.

De kosten worden als volgt gedekt:

€ 2.615.462,- product Vrouwenopvang en Huiselijk geweld (2381-4756-1100)

€ 170.000,- correctie 2^e bestuursrapportage

€ 119.561,- product WMO-voorzieningen, begeleiding Blijfgroep (2346-4756-1400)

€ 56.000,- product Vrouwenopvang en Huiselijk geweld (2381-4756-1100)

Het college heeft zich uitgesproken voor een uitname uit decentrale uitkeringen ten behoeve van de dekking van de ambtelijke kosten samenhangende met onze taken als centrumgemeente. Omdat de bestuurlijke communicatie in regionaal verband, het portefeuillehoudersoverleg, nog niet heeft plaatsgevonden, wordt deze uitname in 2013 bij de 2^e bestuursrapportage gecorrigeerd. Voor het jaar 2014 zal hierover het bestuurlijk overleg met de regio worden gevoerd.